

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

# **MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING**

**Betreft: Grondwettelijk Hof rolnummer 6961: prejudiciële vragen over het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en het ministerieel uitvoeringsbesluit, gesteld door de jeugdrechtbank van de Rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Mechelen – Arrest nr. 118/2019 van 29 augustus 2019**

Kennisgeving aan de Vlaamse Regering van het arrest nr. 118/2019 van het Grondwettelijk Hof in de procedure met rolnummer 6961 waarin de Vlaamse Regering is tussengekomen.

Bijlage: kennisgeving van 10 september 2019 van de griffie van het Grondwettelijk Hof

## **1. Voorafgaand**

Het Grondwettelijk Hof heeft op 29 augustus 2019 een arrest uitgesproken inzake de prejudiciële vragen betreffende het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp (hierna verkort: Decreet Integrale Jeugdhulp) en het ministerieel uitvoeringsbesluit.

De prejudiciële vragen zijn gesteld door de jeugdrechtbank van de Rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Mechelen, bij beschikking van 22 juni 2018 en hebben betrekking op de verhouding tussen de jeugdrechter en het team Jeugdhulpregie.

Als een jeugdrechter aan een minderjarige in een verontrustende situatie een gerechtelijke maatregel wil opleggen die niet tot de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening behoort, moet hij de sociale dienst verzoeken een vraag tot niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening te laten inschrijven op de intersectorale registratielijst bij de toegangspoort (art. 55 Decreet Integrale Jeugdhulp). De toegangspoort is een orgaan dat de toegang tot de niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening organiseert (art. 17 Decreet Integrale Jeugdhulp). Het team Jeugdhulpregie heeft vervolgens de opdracht om het verzoek van de jeugdrechter om niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpregie om te zetten in een of meer modules niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening, in een persoonsvolgende financiering of in een combinatie van beide die het mogelijk maakt om de meest aangewezen jeugdhulpverlening te realiseren (art. 26, §1, 1°, Decreet Integrale Jeugdhulp).

De verwijzende rechter is van oordeel dat de artikelen 26, §1, tweede lid, en 55 van het Decreet Integrale Jeugdhulp onvoldoende waarborgen dat de jeugdrechter zich kan uitspreken over de aard en de nadere uitvoering van de gepaste maatregelen in het kader van de niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening, zodat voormelde bepalingen niet bestaanbaar zouden zijn met de artikelen 10 (gelijkheidsbeginsel), 11 (non-discriminatiebeginsel), 12 (vrijheid van de persoon), 22 (eerbiediging van het privé- en gezinsleven), 22bis (eerbiediging van de integriteit van kinderen), 40 (uitoefening van de rechterlijke macht) en 151 (het statuut van de magistratuur) van de Grondwet. Bijkomend wordt ook een mogelijke schending van de artikelen 5 (recht op vrijheid en veiligheid) en 6 (recht op een eerlijk proces) van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM) en artikel 3 (belang van het kind) van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind opgeworpen.

De prejudiciële vragen luiden als volgt:

*“1. Schenden artikel 26 § 1 tweede lid en 55 van het Decreet Integrale Jeugdhulp de grondwetsartikelen 40 en 151 doordat de verhouding tussen de rechterlijke macht en de uitvoerende macht onder druk komt en het systeem ongelijkheid en discriminatie ten aanzien van minderjarige mogelijk maakt. Artikel 48 van het Decreet bepaalt dat de jeugdrechterbank en de jeugdrechter maatregelen kunnen nemen aldaar opgesomd. Artikel 55 van het Decreet Integrale Jeugdhulp beperkt/ontneemt deze beoordelingsruimte voor de jeugdrechter nu de jeugdrechter noch de maatregel noch de uitvoeringswijze kan beoordelen en/of bepalen, in die zin dat de vraag zich stelt of er sprake is van bevoegdheidsoverschrijding.*

*2. Schenden het Decreet Integrale Jeugdhulp en het uitvoeringsbesluit (Ministerieel Besluit) met betrekking tot de crisishulpverlening in de integrale jeugdhulpverlening (artikel 16-51), de artikelen 12, 22, 22bis van de Grondwet en de voornoemde internationale verdragen.*

*3. Schenden het Decreet Integrale Jeugdhulp en het uitvoeringsbesluit (Ministerieel Besluit) de rechten van verdediging van minderjarige en zijn ouders (artikel 5 EVRM, 6 EVRM, artikel 3 IVRK, alsook artikelen 10 en 11 van de Grondwet).”*

De Vlaamse Regering is tussengekomen in deze zaak voor het Grondwettelijk Hof (zie VR 2018 0709 MED.0334/1 en MED.0334/2). Een raadsman werd aangesteld om de belangen van de Vlaamse Regering te behartigen voor het Grondwettelijk Hof (Mr. Bart Martel).

## **2. Arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 118/2019 van 29 augustus 2019**

In het arrest nr. 118/2019 van 29 augustus 2019 beantwoordt het Grondwettelijk Hof de prejudiciële vragen ontkennend. In tegenstelling tot wat de verwijzende rechter in zijn verwijzingsvonnis stelt, oordeelt het Grondwettelijk Hof dat het uitsluitend aan de jeugdrechter toekomt om de toegang tot de gerechtelijke jeugdhulpverlening te regelen, in dat kader maatregelen op te leggen en in voorkomend geval aan te geven wie deze moet uitvoeren.

Het feit dat de jeugdrechter een vraag tot niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening moet laten inschrijven op de intersectorale registratielijst bij de toegangspoort, en dat het toekomt aan het team Jeugdhulpregie om na te gaan welke niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening uitvoering kan geven aan de door de jeugdrechter voorgestelde maatregel, heeft volgens het Grondwettelijk Hof niet tot gevolg dat de jeugdrechter zich niet meer kan uitspreken over de aard en de nadere uitvoering van de maatregelen. De beslissing over en de toewijzing van de gerechtelijke jeugdhulpverlening blijft de exclusieve bevoegdheid van de jeugdrechter. De jeugdhulpregie is slechts een instrument voor de jeugdrechter om de maatregel die hij gepast acht tot uitvoering te brengen en om te onderzoeken waar het gepaste jeugdhulpaanbod voorhanden is.

Het Grondwettelijk Hof voegt daaraan toe dat de bevoegde overheden ervoor moeten zorgen dat de nadere uitvoering van de maatregelen volledig in overeenstemming met de beslissing van de

jeugdrechter gebeurt en dat dat gebeurt met de vereiste spoed, rekening houdend met de belangen van het kind. Als de gerechtelijke jeugdhulpmaatregel niet kan worden uitgevoerd met de nodige spoedeisendheid en de betrokken minderjarige daardoor in een niet aangepaste omgeving wordt geplaatst, kan dat aanleiding geven tot een schending van de artikelen 12, 22 en 22bis van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 5 en 8 EVRM. Dat is ook het geval wanneer de jeugdrechter wordt geconfronteerd met een gebrek aan plaatsen in aangepaste inrichtingen of met de situatie dat geen van de inrichtingen de zorg kan verstrekken die de betrokken minderjarige vereist. Het Grondwettelijk Hof heeft dat ter zake echter niet beoordeeld omdat het niet bevoegd is om zich over dergelijke tekortkomingen uit te spreken. Het Hof is enkel bevoegd om de grondwettigheid van de decretale regeling zelf te beoordelen. Het kan zich niet uitspreken over de uitvoering ervan.

Het Grondwettelijk Hof is ook van oordeel dat de procedure voor de jeugdrechter de nodige waarborgen biedt om te verzekeren dat minderjarigen die zich in verontrustende situaties bevinden en hun ouders in voldoende mate worden betrokken in het besluitvormingsproces om hun belangen te beschermen. Het Grondwettelijk Hof merkt daarbij opnieuw uitdrukkelijk op dat de bevoegde overheden ervoor moeten zorgen dat de nadere uitvoering van die maatregelen geheel in overeenstemming met de beslissing van de jeugdrechter gebeurt en dat dit gebeurt met de vereiste spoed. Het Hof herhaalt dat tekortkomingen aan die verplichting zich kunnen voordoen bij de uitvoering van de decretale regeling, maar wijst er nogmaals op dat het zich over dergelijke tekortkomingen niet kan uitspreken aangezien het daarvoor niet bevoegd is.

De Vlaamse minister van Welzijn,  
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE